

13. marts, kad Latvijā izsludināja ārkārtējo situāciju, ļoti daudziem cilvēkiem ierasto dzīvi izmainīja par 180 grādiem. Un viena no jomām, kurā uz vairākiem mēnešiem darbs kļuva pavisam citādāks, bija izglītība. Skolās klātienēs nodarbības vairs nenotika, skolēni sāka mācīties attālināti. Pedagogiem nācās pierast, ka viņiem pretī nav bērni, bet telefona vai datora ekrāns ar audzēkņu bildi un balsi. Ticamāk, šo mēnešu darbs vēl ilgi tiks vērtēts un analizēts, bet šodien arī *Auseklī* piedāvājam sarunas par attālinātās mācīšanās laika veiksmēm un problēmām. Droši vien tie, kuriem nācās to visu izjust uz savas ādas, lasot Aļojas Ausekļa vidusskolas pedagogu un arī 12. klases skolēnu domas, pētot mūsu aptaujas rezultātus, daudz kam piekristīs, bet kaut ko arī vērtēs nedaudz atšķirīgi. Priecāsimies, ja šo sarunu varēsim vēl turpināt un jūs dalīsities arī savās pārdomās.

Laiks, kas piespieda apgūt ļoti daudz jauna

Dienā, kad apmeklēju Aļojas Ausekļa vidusskolu, jaunāko klašu skolotāji tikās metodiskajā sanāksmē, spriežot par gatavošanos nākamajam mācību gadam un kompetenču pieejas ieviešanai, viņiem jau prātā bija turpmākais darbs. Tā nu sarunā par attālinātās mācīšanās mēnešu secinājumiem kopā ar vidusskolas direktori un 12. klases audzinātāju **Inu ŠTERNFELDI** piedalījās arī viņas vietniece audzināšanas jautājumos **Ineta LOPENOVA**, kura ir 5. un 11. klases audzinātāja. Tāpat nosacīti piedalījās arī viņas kolēģe Aļojas pedagogi tām ģimenēm, kuras uzskatīja, ka bērns ne datorā, ne telefonā nespēs izpildīt paredzētos uzdevumus, piedāvāja iespēju katru pirmdienu skolā saņemt darba lapas papīra formātā, bet piektdienās paveiktais bija jāatgādā atpakaļ. Sākumā tā strādāja pat kādi 30 skolēni, bet pamazām viņu skaits saruka, visi arvien vairāk pierada izmantot tehnoloģijas.

Pēc pirmā satraukuma atrada savu sistēmu darbam

Direktore, atceroties pirmās nedēļas pēc ārkārtas situācijas izsludināšanas, teic, ka tas bija ļoti satraukts laiks, kamēr vispār izdevās sapsrast, kā turpmāk nāksies strādāt. Viss pavasara brīvalikss skolotājiem aizritēja, gatavojoties attālinātajām mācībām, jo neviens iepriekš neko tādu nebija piedzīvojis. – *Izvēlējāmies, mūsūprāt, itin veiksmīgu darba modeli. Mācības nenotika pēc iepriekšējās stundu saraksta, bet katra nedēļas diena bija paredzēta noteiktam priekšmetam. Piemēram, pirmdienā atvēlēja latviešu valodai un literatūrai, otrdienā – svešvalodām, trešdienā – matemātikai... Skolēniem tas deva lielāku skaidrību, kas viņiem jā dara, kad iespējams sazināties ar katru skolotāju.* – skaidro I. Šternfelde. Citādāk darbs tika organizēts sākumskolas klases, kur lielākoties visus priekšmetus māca audzinātāji, tāpēc viņi arī paši plānoja, ko katru dienu ar mazajiem darīt. Dažos mācību priekšmetos pedagogi galvenokārt izmantoja projektu metodi. A. Nemme atzīst, ka pirmās nedēļas visiem bijušas arī psiholoģiski ļoti smagas, jo tomēr valdījusi baļu sajūta, bija biedējoša nezinā, kā izpausties jaunā slimība, kā nāksies sadzīvot ar dažādiem aizliegumiem.

Aļojas skolotāji attālinātās mācīšanās mēnešos lielākoties strādāja no mājām, tehniski tas visiem bija iespējams. Arī skolēni aptaujā, kad bija jāiesniedz ziņas, vai visiem ir pieejamas nepieciešamās viedie-rīces, neteica, ka kādam būs vajadzīgs Iz-glītības un zinātnes ministrijas (IZM) pie-dāvātāis dators vai telefons. Taču jau pēc neliela laika atklājās, ka daļai ir problēmas.

Attālinātās mācības. Ieguvumi un problēmas

Aļojas Ausekļa vidusskolas pedagoges Ineta Lopenova (no kreisās), Smaidīte Rudzīte, Aiva Nemme, Ina Šternfelde un psiholoģe Sarmīte Saukuma uzskata, ka attālinātās mācīšanās mēneši devuši vērtīgu pieredzi

jies, vecāki katru dienu ir darbā, bet bērnam pašam ir grūti sastrukturēt savu laiku. Lielākās problēmas arī šajos mēnešos bija ar tiem bērniem, kuriem jau iepriekš neveicās mācībās un arī uzvedība apkār-tējiem sagādāja galvassāpes. Brīnumi ne-notika, un viņi pēkšņi nemainījās. Turklāt viņi lielākoties ir no tā saucamajām sociālā riska ģimenēm. – *Strādājām kopā ar sociālo pedagogu, tāpat klašu audzinātājiem. Zvanījām un regulāri sazinājāmies gan ar skolēniem, gan viņu vecākiem. Tikai nereti bija tā, ka sarunas ar vecākiem bija veltas, nekas nemainījās. Iesaistījām arī pašvaldības sociālo dienestu,* – savu darbu ieskicē S. Saukuma. – *Diemžēl ir ģimenes, kuras neprot audzināt bērnus. Kad viņi ir skolā, problēmas risina pedagogi, cinās. Tagad, kad bērns diendienā bija mājās, vecāki vienkārši netika galā, pacēla rokas un pa-dēvēja. Ja pieaugušie nemāk sakārtot savu dzīvi, struktūrēt laiku, risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus, tad velti gaidīt, ka viņi spēš palīdzēt bērnam.* Psiholoģe atzīst, ka tā ir smaga problēma visā valstī. Un ne jau pabalstu piešķiršana vai vecāku bārsēna var uzlabot situāciju, vajadzētu arī ģimenēm regulāri strādāt, viņus izglītēt. A. Nemme piekritī, ka netrūkst vecāku, kuri joprojām uzskata – pietiek, ja viņi bērnu pabaro un apgērbj, bet par sekmēm un uzvedību lai domā skolotāji. Taču par to jāgādā visiem kopā. I. Lopenova teic, ka vecāki nereti pārāk akli uzturās savam lolojumam. Ja bērns, visu dienu nosēdējies pie datora, apgalvo, ka mācās, pieaugušie pat nešaubs par teiktā patiesumu. Taču viņš tikai spēlēties. Kad atklājas neizdarītais, vainīgi uzreiz ir pedagogi, jo pārāk daudz uzdevuši, pārāk maz skaidrojuši. I. Lopenova krīzes laikā uzņēmusies rūpes par vienu *bēdubrāli* un katru dienu stingri kontrolējusi, kā pui-kam veicas ar mācīšanos. Kopā tikuši galā. I. Šternfelde teic, ka platformā *Edurio* tika veikta arī skolas iekšējā aptauja par attāli-nāto mācību plusiem un mīnusiem. Tajā piedalījās gan skolēni, gan viņu vecāki un skolotāji. Pēc aptaujas rezultātiem secināts, ka skolēni attālināto mācību laikā nebija pārslogoti.

Aļojas skolotājas uzskata, ka viņām darbu atvieglojis... *mākonis* jeb interneta vietine, kurā bija redzama un pieejama in-formācija par visu, ko katrs pedagogs da-rīja, kādus uzdevumus līcis pildīt, un citas ziņas. Tāpat katru piektdienu līdz pusdien-laikam e-klasē pedagogi ievietoja nākamās nedēļas plānu, lai skolēni laikus zinātu, kas viņiem būs jāveic. Protams, nedēļas laikā tika sūtiiti vēl papildu uzdevumi. *Māko-nī* bija arī īpašs kavējumu reģistrs, kurā vienkopus bija ziņas, ja kāds audzēknis nebija iesniedzis uzdotos darbus, ko šajā lietā darījīs priekšmeta skolotājs un klases audzinātājs, kad iesaistījies atbalsta perso-nāls – skolas psiholoģe un sociālā pedago-ģe. – *Viņas mums šajā laikā bija liels at-spajds,* – atzina A. Nemme.

Atbalsts nepieciešams arī vecākiem

I. Šternfelde teic, ka šajos mēnešos ļoti būtiska bija vecāku iesaistīšanās, īpaši jaunāko klašu skolēni nevarēja iztikt bez mājinieku palīdzības. Tikai jautājums – cik daudz mammas un tēti varēja palīdzēt, ja viņiem jāstrādā? – *Ne visi bērni ir gatavi patstāvīgi mācīties un ne visi to prot. Tā bija lielākā problēma. Tāpēc vecākiem īpaši nācās palīdzēt saplānot dienas dar-bu,* – skaidro direktore, piebilstot, ka pašas meita, kura mācās 5. klasē, visu varējusi izdarīt, tomēr darba plānošanā neiztika bez vecāku palīdzības. Pedagogus pārsteidzis, ka dažām no audzēkņiem, kurš iepriekš bi-jis teju teicamnieks, attālinātajās mācībās vairs nevedās. Meklējot iemeslus, izrādī-

jas. Nu jau visi māk sazināties, piemēram, platformā *zoom*. I. Lopenova priecājas, ka jaunieši labāk apguvuši prasmes, kā korekti komunicēt interneta vidē. Sākumā nere-ti pat pienākušas ziņas, kurās ir tikai jau-tājums – vai šito uzdevumu vajag? Vēlāk saņemtas vēstules, kas sākas ar pieklājīgo *labdien, skolotāj!* un skaidrojumu *nosū-tu jums savu darbu*. A. Nemme teic, ka 1.–3. klašu bērniem gan šajā ziņā ļoti nepie-ciešama bija vecāku palīdzība, ierādot, kā atvērt e-klasi, kā nosūtīt ziņojumu, kā tam pievienot savu darbiņu. Palaikam gadīju-šies arī kuriozi. Piemēram, sporta skolotājs saņēmis video, kurā redzams *jāmieks bez galvas*, skolēns nofilmējis tikai savas kā-jas. Turklāt pavadvēstules nav un pēc sūti-tāja telefona numura pat nevar atšifrēt, kurš ir naskais skrējējs. Direktore atzīst, ka par sporta stundām daļai skolēnu liecis – šādā veidā tām nav jēgas. Turklāt sevi nofilmēt tiešām ir sarežģīti, tāpēc meklēti arī citi ri-sinājumi, lai pārliecinātos, ka skolēni tomēr sporto.

Vērtējot, kā krīze ietekmējusi sekmes, direktore teic – tās uzlabojusies. Var jau būt, ka tas ir arī vecāku nopelns. Aļojas nova-dā labākajiem 9–12. klašu skolēniem ei-mēnesi maksā stipendijas. Un stipendītu skaits šajos mēnešos krietni pieaudzis. Bi-jis jūtams, ka ļoti centušies devītklasnieki, jo apzinājās – ja nav eksāmenu, tad atestātā galvenais būs gada vērtējums.

Arī Aļojas skolotājas piekritī dzirdētajai atzīnai, ka šis laiks piespieda praksē ieviest visu, par ko gadiem tika gudri runāts, – di-gitālās prasmes, skolēnu pašvadīta mācīša-nās, komandas darbs, vecāku iesaiste... Ti-ka novērtēts, cik būtisks ir cilvēcisks kon-takts, dzīva saruna, skatoties otram acīs. – *Biju pat pārsteigta, ka skolēniem nemaz tik ļoti nepatika sarunas WhatsApp, tagad, kad atkal varējām beidzot satīties skolā, daudz tiešām par to priecājās,* – ievērojusi S. Saukuma, kura piebilst, ka skola krīzes mēnešos bijusi neierasti klusa. Skolotājas pajoko, ka sākumā līcies – nu gan kolēģi cits no cita un skolēnu čalām atpūties. Bet drīz vien tā visa pietrūcis. I. Šternfelde teic, ka pedagogi par darbu šajā laikā pelnījuši lielu paldies, jo slodze krietni pieauga – ar katru bērnu bija jāzinātns par vairākas rei-zes par vienu konkrētu jautājumu, uz ikvienu vēstuli jāatbild, katram jāskaidro, kas un kā jā dara. Skolotāji šajā laikā saņēma arī daudz dažādas informācijas, palfigmateriālu darbam, piedāvājumu un ieteikumu. Tik daudz, ka varēja apjukt. Būtu lieliski, ja to sastrukturētu, jo noteikti šie materiāli turp-māk noderēs darbā. S. Saukumai šajos mē-nešos bijis lepnams par Latviju – internets spēja pavilkt milzīgo slodzi, tehnoloģijas tiešām strādāja. S. Rudzīte spriež, ka krīzes laikā justa arī valsts gādība par cilvēkiem.

➡ 10. lpp.

➡ 9. lpp.

Absolventi, kuriem nebūs tradicionālā izlaiduma

Ar Aļojas Ausekļa vidusskolas divpad-smitklasniekiem runājāms pirms konsul-tācijas, abiturientiem gatavojoties latviešu valodas un literatūras eksāmenam. Valsts pārbaudījumi un konsultācijas bija pirmās reizes pēc vairāku mēnešu pārtraukuma, kad jaunieši atkal tikās klātienē skolā. Bija jausams, ka viņi priecājās cits citu satikt. Sarunā ar *Auseklī* piedalījās **Edgars Sloka, Kristers Vaivods, Azarijs Andreičiks, Mikus Kristiāns Trauliņš, Vanesa Ēkupe, Keita Možvillo, Mikus Modernieks, Ieva Ulme, Haralds Siktārs un Valts Rinalds Kokins**.

Uz jautājumu, kas attālināto mācību laikā līcies pozitīvs, bet kas sagādājis grū-tības, puiši bez šaubīšanās teica – paticis, ka paši varējuši plānot savu laiku un dar-bu. Un tiklīdz skolas uzdevumi paveikti, esi brīvs cilvēks un vari darīt kaut ko citu. Kāds nosmēja, ka jauki bijis ilgāk no rītiem pagulēt. Kristers gluži nopietni skaidroja. Līcies, ka tā ir ākstīšanās – filmēt, kā nosvī-dis skrien vai vingro. Ja dari, tad dari bez šādu smieklīgu video uzņemšanas. Bet nav jau bijis cita varianta – filmējusi.

Taujāti, vai attālināto mācību mēneši varētu ietekmēt valsts eksāmenu rezultātus, alioješi spriež, ka diezgan vai. Ja esi mācī-jies visus gadus un zināšanas ir, tad būs arī rezultāti. Tāpat pāris mēnešos viņš neko nav iespējams ne sakert, ne saglābt. Aļo-jas divpadsmitklasnieki uzslavē televīzijas projektu *Tava klase*, tajā rādītās mācību stundas bijušas kodolīgas un kvalitatīvas, konkrēti izskaidrojušas arī eksāmenos ne-pieciešamo. Skolēni prātīgi ieteic, ka valstī

tomēr Aļojas abiturienti secināja, ka mā-cīties klātienē ir vienkāršāk un efektīvāk. Stundās, tiklīdz kaut kas nav skaidrs, varēja pajautāt skolotājam un viņš visu izskaid-roja. No mājām pedagogam ir pēc piecām minūtēm nezvanīsi. Saziņa ar skolotājiem lielākoties notikusi e-klases pastā, ar da-žiem sazinājušies arī *WhatsApp*. Arī savā starpā kontaktējušies *WhatsApp* grupā, kas viņiem bija izveidota vēl pirms ārkārtas si-tuācijas. Tagad tapusi vēl otra grupa, kurā iesaistījās arī skolotāji. Jaunieši atzina, ka cits citam gana daudz palīdzējuši mācībās. Ja kāds kaut ko nesaprata, pārējie paskaid-roja un kopā tika galā. Dažiem divpadsmit-klasniekiem šķitis, ka bija mācību priekš-meti, kur pedagogi uzdeva pat vairāk darbu nekā iepriekš. Tā bijusi problēma. Savukārt tehniskais nodrošinājums un digitālās pras-mes jaunajiem alioješiem gan nekādas grū-tības neradīja. Puišiem diezgan bezjēdzīgs un pat pazemojošs šķitis attālinātais pas-ka. Līcies, ka tā ir ākstīšanās – filmēt, kā nosvī-dis skrien vai vingro. Ja dari, tad dari bez šādu smieklīgu video uzņemšanas. Bet nav jau bijis cita varianta – filmējusi.

Taujāti, vai attālināto mācību mēneši varētu ietekmēt valsts eksāmenu rezultātus, alioješi spriež, ka diezgan vai. Ja esi mācī-jies visus gadus un zināšanas ir, tad būs arī rezultāti. Tāpat pāris mēnešos viņš neko nav iespējams ne sakert, ne saglābt. Aļo-jas divpadsmitklasnieki uzslavē televīzijas projektu *Tava klase*, tajā rādītās mācību stundas bijušas kodolīgas un kvalitatīvas, konkrēti izskaidrojušas arī eksāmenos ne-pieciešamo. Skolēni prātīgi ieteic, ka valstī

Diskusijas par krīzes laika secinājumiem turpināsies

Ziņas, kā izglītības iestādēs ārkārtas si-tuācijas laikā veicas ar mācību organizē-šanu, protams, tika vērtētas un analizētas nepārtraukti. Mūsarpes novadu izglītības speciālistiem jautājām, vai sarunas par šo tēmu turpināsies.

Aļojas novada domes Izglītības, kultū-ras un sporta nodaļas vadītāja Ilze Kapmale pastāstīja, ka ir iecere pirms jaunā mācību gada sākuma organizēt skolotāju aptauju, galvenokārt, lai noskaidrotu, kā pedago-giem pietrūkst darba. Un tad nākamajā jā-turpināties izmantot. Tātad mācīšanās jātur-pina. Krīze arī parādīja, ka jāmaina daudzas metodiskās lietas. – *Sapratām, cik būtiska ir atgriezeniskā saikne. Lai vispār varētu strādāt un mācības virzīties uz priekšu, bez tās nav iespējams. Tikpat svarīga ir pedago-ga prasme skaidri definēt uzdevumu un vērtēšanas kritērijus, lai skolēns sapras-tu, kas un kāpēc viņam jā dara,* – uzsvēra S. Upmale. Šie varētu būt arī jautājumi, par kuriem novada skolotāji spriedīs, tieko-ties augusta nogalē. Šovasar nedēļas ierasta konference, bet pedagogi strādās domnī-cās – īpašās darba grupās. S. Upmale atzi-na, ka šis laiks parādīja arī lietas, kas jārisi-na valsts mērogā. Piemēram, interneta tīkla jauda visā Latvijā, ar vienotas platformas izveide, kurā pieejami mācību materiāli un informācija. Ir pārāk daudz dažādu vietņu, kas pedagogiem jālieto.

Arī **Salacgrīvas novada** domes izglītības speciāliste Antra Paegle teic, ka sa-ziņa ar skolām krīzes mēnešos notikusi visu laiku, tāpat pašās izglītības iestādēs notika vērtējošas sarunas. Iesaistījusi arī IZM aptaujās, pēc tam izskatīti rezultāti, tie nosūtīti skolu direktoriem. – *Pārsteigumu nebija. Tās problēmas, kas atklājās šajos mēnešos un par ko jau zinājām, parādās arī aptaujās,* – teic izglītības speciāliste. – *Mūsūprāt, ar šo situāciju novadā tikām galā veiksmīgi. To atzīst arī izglītības ies-tādņu direktori, paši pedagogi. Darbs nebija vienkāršs, taču nav arī tā, ka visiem būtu ļoti pieaugusi slodze un laika patēriņš.*

Aļojas Ausekļa vidusskolas divpadsmitklasnieki pēc vairāku mēnešu pārtraukuma atkal gandrīz visi kopā pie savas skolas

šo projektu noteikti vajadzētu turpināt arī tad, ja attālināto mācību vairs nebūs. Tas ir lielisks papildmateriāls stundām.

Izlaidums gan divpadsmitklasniekiem ir sāpīgs jautājums. Tā nu saņācis, ka Aļo-jas 12. klasei pavasarī izpalika gan žetona vakars, gan pēdējā zvana svētki, un tagad nebūs arī tradicionāla izlaiduma. Šobrīd plānots (līdzīgi kā daudzās skolās), ka 24. jūlijā būs svinīgs pasākums, kurā viņi saņemš divpadsmitklases beigšanas dokumentus un eksāmenu sertifikātus. Izsapņotās balles nebūs. Taču savā ziņā krīze lietas ir loģiski sakārtojusi. Iepriekš bija ierasts, ka jūnijā 12. klases svin izlaidumu – sapucējušies svētku tērpos, ar daudziem apspēcījējiem un ziedu klēpjiem. Kaut gan tajā brīdī jau-niešiem pat nebija skaidrs, vai viņi skolu ir beiguši un kādi ir eksāmenu rezultāti. Pēc sertifikātiem absolventi kluslēm aizgāja

jūlija beigās, kad visā valstī bija beigusies centralizēto eksāmenu labošana. Šovasar pasākums būs tad, kad jauniešis tiešām saņem izglītības dokumentu. Aļojas abitu-rienti gan iebilda, ka izlaidumam vasaras otrajā pusē – gandrīz mēnesi pēc visiem eksāmeniem – viņi vairs neredz lielu jēgu. Tad jau prātā citas domas un faktiski visi jau jūtas no skolas aizgājuši. Par nākotnes plāniem jauniešiem viss jau apmēram skaidrs. Tos krīzes laiks nav ietekmējis. To-mēr domas var arī mainīties pēdējā brīdī.

Sarunas noslēgumā aicināti kaut ko no-vēlēt sev un citiem divpadsmitklasniekiem, kuriem pēdējais mācību gads saņācis tik neparasts, Haralds teic, ka galvenais, lai katram izdodas atrast savu vietu un darīt to, kas tiešām patīk. Savukārt Kristers novēl veiksmi, izturību un izdošanos. Lai piepil-dās!

Skāde – nevarēja meitenes raustīt aiz bizēm

Gatavojot šo tematisko lapu par at-tālināto mācīšanos, aicinājām arī mūsu lasītājus iesaistīties aptaujā. Atbildēja 57 respondenti. Paldies visiem, kuri atsau-cās! Gan skolēniem, gan viņu vecākiem un pedagogiem uzdevām vienus un tos pašus jautājumus, kas šajos mēnešos, kad mācības nenotika skolā, sagādāja lielākās grūtības, bet kas tomēr patika un ieprie-cināja. Atbilžu varianti katrai grupai tika piedāvāti atšķirīgi.

Skolēni atzina, ka visvairāk pietrūcis skolotāju skaidrojuma un arī satikšanās ar draugiem. Kādam grūtības sagādājusi lai-ka plānošana, tāpat tehniskās problēmas, tas, ka ne vienmēr bija pieejams dators un bija sarežģījumi ar interneta pieslēgu-mu. Kāds asprātis aptaujā pierakstījis, ka, mācoties no mājām, visvairāk pietrūcis prieka parausīt meitenes aiz bizēm. Par šī laika pozitīvajiem ieguvumiem skolēni nosaukusi iespēju būt vairāk kopā ar ve-cākiem un ģimeni, arī prasmi labāk plānot savu laiku un darbu. Vēl kāds respondents par pozitīvo atzinis iegūto patstāvību. Kā-dam šajos mēnešos bijis pat vieglāk mācī-ties, jo netraucēja klasesbiedru čalošana. Viens no skolēniem godīgi atzinies, ka bijis labi – varējis īpaši nemācīties, bet iet ārā spēlēt bumbu. Skolotāji par neuznā-ja, ka tiek bastotas stundas.

Pedagogu aptaujā par šo darba mēne-šu galvenajām grūtībām visvairāk atzīmē-tas atbildes, ka pietrūka klātienes tikšānos ar skolēniem un kolēģiem. Daudz laika prasījusi saziņa ar audzēkņiem, atbildes

Lapu sagatavoja **Laila PAEGLE**

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.
Par pielikuma «Tuvplānā» saturu atbild projekta īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis».
Pielikuma redaktore Regīna Tamane